

صندوق بین‌المللی پول منتشر کرد:

اثر اقتصادی جنگ و بحران پناهندگی در خاورمیانه و شمال آفریقا

صندوق بین‌المللی پول سال ۲۰۱۶ در مقاله‌ای با عنوان «اثر اقتصادی جنگ و بحران پناهندگی در خاورمیانه و شمال آفریقا» ( ) با در نظر گرفتن اینکه وجود جنگ‌های گسترده، چالش مهمی برای منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا را رقم زده است، به مطالعه اثرات اقتصادی این چالش مهم در این منطقه پرداخته است.

در ابتدای این مقاله آمده است:

وجود جنگ‌های گسترده، چالش مهمی برای منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا ( ) است. تقریباً از اواسط قرن گذشته این منطقه جنگ‌هایی با تعداد و شدتی بیشتر از سایر بخش‌های جهان تجربه نموده و فاجعه‌های انسانی ویران‌کننده‌ای را تحمل کرده است. در عین حال، با تشدید و گسترش جنگ‌ها اکنون این منطقه مواجه با چالش‌های بی‌سابقه‌ای شده است. گروه‌های غیردولتی مسلحی همچون دولت اسلامی عراق و شام (داعش) به‌عنوان بازیگران سیاسی و نظامی مهمی ظهور پیدا کرده‌اند که مناطق جغرافیایی بزرگی را در قلمرو خود گرفته‌اند. و یک بحران پناهندگی، بزرگتر از هر بحران پناهندگی دیگری پس از جنگ جهانی دوم، در حال اثرگذاری بر این منطقه، اروپا و فراتر از آن است و در حال وارد کردن فشار بر تمام اقتصادها و سیستم‌های اجتماعی است. با توجه به قطبی‌شدن سیاسی، نابرابری اقتصادی و رشد سریع جمعیت در منطقه، بعید است که این جنگ‌ها در آینده نزدیک به پایان برسند.

جنگ‌های شدید و جابجایی انسان‌ها هزینه‌های اقتصادی گسترده و ماندگاری برجای گذاشته است. جنگ در کشورهای همچون عراق، لیبی، سوریه و یمن، علاوه بر کشتار غم‌انگیز انسان‌ها و ویرانی، منجر به رکودهای عمیق، افزایش تورم، بدتر شدن وضعیت مالی و آسیب به نهادها شده است. به علاوه، اثرات مضر این آشفتگی بر کشورهای همسایه همچون لبنان، اردن، تونس و ترکیه و به‌طور کلی‌تر منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا و حتی سایر مناطق از جمله اروپا سرایت کرده است. این کشورها با درجات مختلف، مواجه با انبوه پناهندگان، ناامنی و نااطمینانی و کاهش همبستگی اجتماعی شده‌اند که مورد اخیر منجر به تضعیف کیفیت نهادها و توانایی آنها برای بر عهده گرفتن اصلاحات اقتصادی شده است، که اکنون بیش از پیش به آن نیاز دارند.

چگونه می‌توان با اتخاذ سیاست‌های اقتصادی، هزینه‌های ناشی از جنگ و خیل انبوه پناهندگان را کاهش داد؟ تجربه اخیر در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا بیان می‌کند که برای کارآمدی سیاست‌ها باید آنها را بر حفظ نهادهای اقتصادی، اولویت‌بندی فضای بودجه‌ای به نیازهای عمومی اساسی و استفاده از سیاست‌های پولی و ارزی برای بالا بردن اطمینان در اقتصاد، متمرکز کرد. اما اجرای چنین سیاست‌هایی غالباً مشکل و مستلزم ابتکاراتی فراتر از اقدامات سنتی است. برای

مثال در لیبی و یمن، بانک‌های مرکزی تلاش‌های زیادی برای حمایت از اقتصادهای خود انجام داده‌اند. وقتی جنگ فروکش کند، برای موفقیت در بازسازی اقتصاد پس از جنگ باید نهادهایی با کارکردهای مناسب و چارچوب‌های اقتصادی قدرتمند و در عین حال انعطاف‌پذیر در سطح کلان ایجاد نمود تا جریان‌های سرمایه ورودی را جذب کرده و ثبات بدهی نیز حفظ شود. کشورهای میزبان پناهندگان باید تصمیمات سختی در مورد دسترسی به بازارهای کار و طرح‌های اجتماعی بگیرند و همچنین باید اقداماتی برای حمایت از شهروندان خود اتخاذ کنند که غالباً با فقر و بیکاری دست و پنجه نرم می‌کنند. برای جلوگیری از درگیری‌های آتی، کشورهای منطقه باید اصلاحات لازم برای رشد فراگیر را با هدف کاهش نابرابری سرعت ببخشند.

طرف‌های خارجی، از جمله صندوق بین‌المللی پول از تلاش کشورها برای جلوگیری از افت اقتصادی حمایت کرده‌اند. اولویت اصلی، افزایش کمک‌های انسان دوستانه برای برآورده کردن نیازهای اضطراری افراد تحت تأثیر، هم در مناطق جنگی و هم در کشورهای میزبان پناهندگان، همچون اردن و لبنان بوده است. اولویت دوم مربوط به مساعدت‌های توسعه‌ای برای کمک به بازسازی زیرساخت‌ها و به‌طور کلی تر تقویت تاب‌آوری اقتصادی و اجتماعی در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا است. اخیراً تلاش‌ها برای سازمان‌دهی یک اقدام بین‌المللی گسترده‌تر و عمیق‌تر افزایش پیدا کرده است و تمرکز آن بر تجهیز منابع بیشتر برای تأمین مالی بوده است. این وجوه اضافی باید تا حد ممکن در قالب پرداخت‌های بلاعوض و وام‌های ترجیحی باشد تا از تحمیل هزینه بیش از حد بر کشورها اجتناب شود، چرا که این کشورها قادر به تحمل بدهی بیشتر نیستند. صندوق بین‌المللی پول از این تلاش‌ها با ابزارهایی همچون توصیه سیاستی، تأمین مالی قابل توجه و ظرفیت‌سازی، حمایت می‌کند.

برای مطالعه و دریافت متن کامل این مقاله، روی لینک زیر کلیک کنید.